SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 135. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 17, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЛИПНЯ 1992. Ч. 135. РІК XCIX.

У Вінніпезі вшанують І. Геврика

Вінніпеґ, Ман. — Тут у п'ятницю, 24-го липня, Громадський комітет Вінніпеґу влаштовує бенкет на честь мґра Івана Геврика, головного директора УН-Союзу для Канади. Відзначатимуть 75-ліття від дня народження ювілята, 55-ту річницю його громадської діяльности та 45-ту річницю подружнього життя.

Мгр І. Геврик.

Мгр Геврик — активний член багатьох організацій, включно із Світовим Конгресом Вільних Українців та Українським Канадським Конгресом.

Бенкет відбудеться в Лінкольн готелі, 1030 МекФіліпс вул. За дальшими інформаціями слід звертати ся до голови комітету бенкету судді Барилюка (204) 947-2344.

Помер В. Мельничин

Норт Порт, Фла. — Тут у вівторок, 14-го липня, не доживши кілька тижнів до свого 70-річчя, помер відомий співак-тенор Василь Мельничин. Причиною смерти була серцева атака.

Св. п. В. Мельничин.

Св. п. маестро Мельничин був оперовим тенорсолістом та концертовим співаком. Він виступав в деяких найбільш відомих концертових залях, як також у програмах радіо та телевізії. Мистець студіював сольоспів у Мюнхені в однієї з найкращих в Німеччині учителів сліву Ельзи Домберґер. Також В. Мельничин студіював економіку, і, закінчивши студії, приїхав до ЗСА та продовжив зайняття співом у Чикаґському музичному коледжі. Отримання стипендії дозволило мистцеві навчатися у д-ра Гарвія Рінґела, як рівнож в оперовій студії під керівництвом д-ра Джана Волмута. Після того співак удосконалив своє мистецтво в Римі, Італія, у тенора світової слави Тіто Скіппи. Там В. Мельничин пробув цілий рік.

Виступаючи на престижевих сценах, мистець не забував і про українську громаду, для якої співав у Ню Йорку, Дітройті, Чикаго, Клівленді, Воррені, Миш., та безліч разів на Союзівці при акомпаніяменті своєї дочки Андріяни.

В. Мельничин народився в 1922 році в Уґерську на Стрийщині. До ЗСА прибув через Німеччину в 1949 році. Довгі роки проживав у Чикаго, потім переїхав з родиною до Кентакі. Вийшовши на пенсію, переїхав на Флориду. Завжди маестро Мельничин брав активну участь в українському громадському житті, останньо, між іншим, був членом Патріярхального Товариства та кредитової кооперативи „Самопоміч" в Норт Порті, Фла.

Панахида відбулася у четвер, 16-го липня, в похоронному заведенні Фарлі в Норт Порті, а похоронні відправи — у п'ятницю, 17-го липня, з вищеназваного похоронного заведення та церкви св. Марії на український цвинтар у Веніс, Фла.

КОМАНДУВАННЯ ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ ІҐНОРУЄ ДОМОВЛЕННЯ

Севастопіль (УНІАР). — Тут за станом на 13-го липня продовжуються переслідування моряків з боку адмірала Ігоря Касатонова за те, що вони присягають народові України. Зокрема 816-ий артилерійський полк берегової охорони присягнув Україні, що викликало невдоволення адмірала Касатонова.

Командуючий Чорноморської фльоти генерал-лейтенант Радецький отримав від Касатонова телеграму такого змісту: „Ви, Радецький, особисто інспірували провокаційне прийняття присяги у 816-му полку, самі таємно знаходилися в селі Перевальному і забезпечували прийняття присяги збройними формуваннями. Це не що інше, як відкритий безпрецедентний в історії наступ Одеської округи на Чорноморську фльоту". Копію телеграми адмірал Касатонов надіслав командуючому Військово-Морських сил СНД адміралові Чернавіну, міністрові оборони Росії Ґрачову та міністрові оборони України Костянтинові Морозову.

У Києві державна делеґація України на переговорах про Чорноморську фльоту відбула засідання, на якому обговорено шляхи здійснення домовлень у Дагомисі державним керівництвом Росії та України. Делеґація констатувала, що українська сторона виконує домовлення щодо практичного забезпечення мораторію на односторонні дії. Водночас висловлено стурбованість фактами брутального порушення домовлень з боку командування Чорноморської фльоти: далі до фльоти не приймають призовників з України, натомість привозять їх з Росії; продовжується усунення з посад офіцерів та мічманів, які присягнули Україні; військові формування, які присягнули Україні, розформовано або замінені на російські формування; всупереч указу Президента Леоніда Кравчука, з України вивозиться зброя, техніка і майно Чорноморської фльоти.

Вечором 10-го липня за наказом командуючого ЧФ адмірала І. Касатонова морські піхотинці захопили комендатуру Севастопільського гарнізону, який присягнув Україні. Касатонов заборонив доставляти в приміщення комендатури продукти.

Протестуючи проти таких дій адмірала Касатонова, військовий комендант Севастополя підполковник Володимир Звєрєв та полковник Володимир Індило розпочали голодування.

Громадська організація „Крим з Україною" оприлюднила звернення до Верховної Ради України, Президента і представників преси, у якому наголошується, що морські піхотинці Чорноморської фльоти вчинили провокацію, з метою зірвати домовлення між президентами України і Росії в Дагомисі та загострити політичну ситуацію у Криму.

Федерація Футболу України стала членом ФІФА

Київ. — Як повідомила „Спортивна Газета" з 15-го липня, у п'ятницю, 3-го липня, на Конгресі ФІФА Україні надано повноправне постійне членство у цій міжнародній організації. Повернувшись із Цюріха, президент Української Футбольної Федерації Віктор Банніков виступив на пресовій конференції і заявив: „Хоча ми стали постійними членами ФІФА, але тимчасовими — УЕФА, українські клюби гратимуть у популярних європейських клюбових турнірах". В. Банніков розповів, що ФІФА, наслідуючи ООН, визнала Росію правонаступницею СССР і СНД, тому російська збірна гратиме у футбольному турнірі за світовий чемпіонат.

Прагнучи довести, що це не справедливо, українська федерація пропонувала провести додатковий турнір за право грати у світових першостях. Функціонери ФІФА обіцяли розглянути цю пропозицію, але на конгресі української делегації заявили, що для додаткового турніру вже немає часу.

Щодо УЕФА, то тут Україна отримала покищо лише тимчасове членство з причини субординації. Спочатку своє слово має сказати ФІФА, а вже тоді це питання розгляне і УЕФА.

Крім України, членами ФІФА стали Росія, Білорусь, Грузія і Вірменія. І хоч голова федерації футболу колишнього СССР В. Колосков пророкував, що Україна ще цілих десять років не зможе стати членом ФІФА, насправді вона досягла цього всього за шість місяців. У ФІФА до України поставилися досить прихильно, заявивши, що Україна має не лише сучасну спортову базу, але й чудових футболістів і кваліфікованих тренерів.

В. Банніков заявив, що Україна мусить підготуватися до чемпіонату Европи 1996 року та до змагань за світову першість 1998 року. Отже треба створити сильну збірну України, виробити плян виступів національної дружини, усталити головного тренера, змінити матеріяльну базу.

Наступні товариські змагання збірна України про-

(Закінчення на стор. 4)

18-ИЙ ФЕСТИВАЛЬ СПІВАЄ СЛАВУ НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Голмдел, Н. Дж. (П. Часто). — Пам'ятаєте, як тоді небо від самого ранку захмарилося? Хоч плач. І щоб самому не стати сірою хмарою, залишалося хіба згадати народну прикмету: почнете поважну справу з дощем — добре вам піде! І коли, вже в Ґарден Стейт Артс Центрі, я перебіг дорогу голові організаційного фестивального комітету Оксані Кордубі, щоб узяти перше інтерв'ю, коли вона поглянула на мене, враз довкілля ропогодилося і просяяло — так багато було в Оксаниних очах світла, радості і вогню! Стало цілком очевидним: фестиваль вдасться!

Співає тріо „Либідь" з О. Гарковим
Світлив: Володимир Майкут

— Вісімнадцятий раз ми вибуваємо це свято, і хоч щоразу воно в чомусь є нове та свіже, сьогоднішнє — над усіма. Уперше ми зібралися, коли Україна вже незалежна европейська держава. І для нас, її далеких дітей, світ став певніший і затишніший, бо вже більше не треба нікому пояснювати, чому ми українці і з якої плянети тут узялися. Ми українці, тому що є країна Україна, є українська держава.

Відтак Оксана Кордуба докладно ознайомила з фестивальною програмою, і потім, протягом цілого дня, ми з приємністю відзначали, що всі заплановані точки були між собою добре узгоджені, відбувалися вчасно і пружно — над усім панувало святкове піднесення.

Як і щороку, першими вилюднили шатра з українськими сувенірами, щодо яких хочеться вжити тільки одне слово: дивосвіт. Скільки б не оглядав їх, кортить вернутися ще і ще. Щоправда, довго дивитися на них також не можна — від багатства вражень починає паморочитися в голові. Ми-

(Закінчення на стор. 3)

Американець став юґославським прем'єром

Београд, Югославія. — У вівторок, 14-го липня, американець сербського походження Мілан Паніч був офіційно призначений прем'єр-міністром Югославії. Зі 171 члена парляменту 133 проголосувало за призначення Паніча, а 36 — проти.

У своєму зверненні до парляменту Паніч обіцяв покласти край братовбивчій війні з Боснії і Ґерцеґовині. Він заявив, що докладе всіх зусиль для повної демілітаризації захоплених сербами районів сусідньої республіки і повного виведення з цих територій збройних формувань колишньої Югославської народної армії. „Мій уряд гарантує міжнародній спільноті, що зробить усе можливе для миру в цьому регіоні Европи. Нема в XX сторіччі концепції, яка могла б виправдати вбивства", — підкреслив Паніч.

Београдська газета „Борба" повідомила, що згідно з її інформацією, сербський президент Слободан Мілошевіч зрезиґнує і це буде цілком відповідати наміробі Паніча провести нові і „дійсно демократичні" вибори до парляменту, скасувати державну контролю над засобами масової інформації і оголосити приватизацію економіки. „Я хочу побудувати в Югославії капіталізм", — сказав Паніч.

До часу вибрання нового кабінету міністрів новий прем'єр буде також виконувати обов'язки міністра оборони. Тим часом воєнна влада фактично залишається в руках старого командування і тому чимало західніх оглядачів дуже скептично трактують обіцянки Паніча.

Представник військово-морських сил ЗСА в Середземному морі повідомив у вівторок, 14-го липня, що за останні декілька днів радари американських кораблів „Бидл" і „Іво Джина", які стоять в міжнародних водах, чотири рази фіксували наближення бойових літаків югославських повітряних сил.

З Сараєва повідомили, що сербські бойовики знищили чотири каблі, якими боснійська столиця діставала електроенергію. Представник республіканського керівництва сказав з цього приводу: „Це катастрофа. Тепер ми довго не втримаємо. Нас може врятувати тільке воєнне втручання".

Представники трьох ворогуючих угрупувань в Боснії заявили про свою готовність приїхати до Лондону для участи в мирних переговорах.

У війні на території колишніх югославських республік загинуло до 18,000 осіб. Число втікачів перевищило 2 міл.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 14-ГО ЛИПНЯ, Европейська спільнота прийняла рішення про надання Україні 179 міл. дол., необхідних для закупу харчів, насіннєвого фонду для сільського господарства, медикаментів. Україна стала третьою республікою Співдружности Незалежних Держав, яка підписала подібну угоду з ЕС. Невдовзі Спільний ринок надасть позику Молдові в сумі 37 міл. дол., Киргізстанові — 44 міл. дол., Вірменії — 52 міл. дол. і Туркменістанові — 52 міл. дол. Росія дістане 680 міл. дол., однак невідомо коли, бо Москва відмовилася підписати зобов'язання про відповідальність щодо повернення кредитів.

У ВІВТОРОК, 14-ГО ЛИПНЯ, в міністерстві України в питаннях молоді і спорту відбулася установча конференція Українського Національного Комітету Молодечих Організацій.

ВНОЧІ НА ПОНЕДІЛОК, 13-го липня, на кордоні між Таджикістаном і Афганістаном була збройна сутичка, у висліді якої двоє осіб вбито, а вісім порушників кордону арештовано. У групи, яка намагалася нелегально перейти до Афганістану, при обшуку виявлено гроші і речі, які порушники хотіли виміняти на зброю.

У ЛЬВОВІ ВІДБУЛАСЯ зустріч керівників області з представниками найбільш впливових партій і громадсько-політичних організацій. Вирішено створити при обласній адміністрації постійну політичну раду-колеґію. Сторони дійшли до висновку, що потрібний такий політичний орган, який виробляв би конкретні рекомендації щодо державної розбудови, а також сприяв консолідації всіх демократичних сил.

КЕРІВНИК СЛІДЧОЇ групи прокуратури Росії Сєрґєй Арістов, який вивчає обставини, пов'язані з „чорними фондами" КПСС, повідомив в інтерв'ю московській газеті „Правда", що КПСС фінансувала діяльність 111 закордонних компартій. Найбільші суми діставали компартії Італії, Франції і З'єднаних Стейтів — по декілька десятків міл. дол. При цьому КПСС не витрачала власних грошей, а брала валюту з державного бюджету. Арістов сказав, що вдалося повернути тільки 4 міл. дол. з шести країн. Слідча група виявила також у Москві 3 біл. карбованців, які КПСС незаконно перевела в комерційні структури.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ міністерство оборони Вірменії заявило, що з території України в напрямку Азербайджану нібито відійшли два потяги з танками, щоб узяти участь у бойових діях проти Нагорного Карабаху. Пресова служба міністерства оборони України розповсюдила заяву, в якій трактує звинувачення вірменської сторони як абсолютно безпідставні. За останні півроку воєнна техніка з України не надходила ні до Росії, ні до Азербайджану, ні до Вірменії.

У ВІВТОРОК, 14-ГО ЛИПНЯ, в Болгарії арештовано ще одного колишнього прем'єр-міністра — Ґрішу Філіпова. Його обвинувачують у присвоєнні великих сум з державного бюджету під час його перебування на пості прем'єра від 1981 до 1986 року.

ТРИВАЄ КРУГЛОДОБОВА вахта інспекторів ООН перед будинком міністерства сільського господарства і меліорації Іраку в центрі Багдаду. Їм не дозволяють увійти всередину і переглянути архіви. Тим часом інспектори володіють таємною інформацією про те, що в будинку міністерства зберігаються документи, які свідчать про виготовлення Іраком балістичних ракет.

КОНВЕНЦІЯ ЗАТВЕРДИЛА Б. КЛІНТОНА І А. ҐОРА

Вибранці демократів: Билл Клінтон і Алберт Ґор

Ню Йорк. — У середу, 15-го липня, конвенція офіційно затвердила губернатора Арказо Билла Клінтона і сенатора з Теннессі Алберта Ґора кандидатами Демократичної партії на пости президента і віцепрезидента.

В той же день Б. Клінтон зустрівся з головою Африканського національного конгресу (АНК) Нельсоном Манделою. Прихильники Клінтона постараються використати цю зустріч у пропагандивних цілях. Останнім часом навіть демократи з гіркотою зауважували, що вибір кандидатури А. Ґора на пост віцепрезидента знижує шанси на успіх і відштовхує від Клінтона чорну Америку. Про це, зокрема, заявляли конгресменинегри Едолфус Тавнс і Чарлз Рінгел. Всі старші дорадники Клінтона — білі, хоч у середню ланку включені негри і латиноамериканці. Прихильники Клінтона нині підкреслюють це, розраховуючи завоювати симпатії негрів. Зустріч Клінтона з Манделою — ще один козир у цій грі. Саме ця зустріч спонукала політичних коментаторів повернутися до обговорення зовнішньої політики Клінтона. Дорадник Клінтона з міжнародних справ Семюел Берджер сказав, що Билл Клінтон, ставши президентом, не має наміру радикально міняти основні напрямні американської зовнішньої політики, але в першу чергу він значно зменшить видатки на озброєння. С. Берджер підкреслив, що спочатку треба забезпечити динамізм розвитку власної країни, а це в свою чергу відіб'ється і на політиці за її межами. Плятформа Демократичної партії проголошує, що становище Америки у світі буде підірване, якщо не буде оздоровлена американська економіка.

Виступаючи на конвенції, відомий негритянський пра возахисник Джессі Джексон, всупереч своїм попереднім висловлюванням, назвав Б. Клінтона бажаним президентом. Делеґати з'їзду відчули, як нелегко було Дж. Джексонові вимовляти ці слова. На думку політичних коментаторів, негритянський проповідник втратив у партії те значення і авторитет, якими славився раніше. Замість нього над демократами зійшла зірка Рона Бравна — першого негра-голови Крайового комітету партії.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ГУБЕРНАТОР стейту Массачусетс Майкл Дукакіс, який боровся за місце у Білому Домі в 1988 році, вважає, що Билл Клінтон є загрозою для республіканців і восени напевне переможе і Джорджа Буша, і незалежного кандидата Росса Перо, якщо він висуне свою кандидатуру. М. Дукакіс тепер викладає політологію у Північносхідньому університеті, розташованому в недорогому районі Бостону, основне населення якого становлять негри. Хоч М. Дукакіс опинився на периферії політичного життя демократів, він досить оптимістично оцінює можливості однопартійців. Він дуже добре відгукується про Клінтона, вважаючи його „націлегливим, розумним і прогресивним".

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ оголосив, що „З'єднані Стейти припинять виробництво плютонію і збагаченого урану — речовин, що використовуються у створенні нуклеарної зброї. Цей крок Адміністрації лише юридично закріплює те, що фактично діяло протягом останніх кількох років, коли ЗСА припинили виробництво зарядів для нуклеарних боєголовок. Рішення Дж. Буша, крім чисто військового, має також велике політичне значення. Воно додасть ваговости намірам ЗСА зберегти контролю за розповсюдженням нуклеарної зброї. Відмовляючись від дальшого виробництва плютонію у військових цілях, З'єднані Стейти хочуть показати приклад іншим країнам, щоб ті також зробили такий же крок. Однак після підписання договору про обмеження стратегічних озброєнь у ЗСА виявився величезний запас плютонію, і тепер виникає проблема, що з ним робити — спробувати переробити, знищити чи почати виробництво нових систем озброєнь. Остаточно слово залишається за Пентагоном.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Невдала змова проти Саддама Гуссейна

В усій американській пресі і на телевізійних екранах появилися вістки про спробу скинути з влади чи й убити диктаторського президента Іраку Саддама Гуссейна. Американська військова розвідка — Сі-Ай-Ей — проголосила, склавши широкий звіт Урядові президента Буша, за яким змова буцімто відбулася між 28-им червня і 2-им липня ц.р. Змова охоплювала дві бриґади елітарної Республіканської ґвардії, але Гуссейн дізнався про плян змови впору і здавили її вірні йому частини армії. Секретар оборони Ричард Чейні висловив у телевізійному інтерв'ю признання Центральній Розвідчій Аґенції за її добру працю на терені Іраку і воно було частинною регабілітацією Сі-Ай-Ей, яка скомпромітувалася, коли збройний виступ проти Кувайту несподівано всіх заскочив. Однак звіт Сі-Ай-Ей і заява речника Державного департаменту різняться у цій справі. Державний департамент не виключає, що таку змову затіяв сам Саддам Гуссейн, щоб дістати виправдання для „чистки" у своєму старшинському корпусі. За відомістю Пентаґону Саддам Гуссейн „вичистив" 135 старшин, у тому числі одного генерала, і, мабуть, усіх їх розстріляли.

Коментуючи цю подію, „Ню Йорк Таймс" з 7-го липня ц.р. твердить, що Саддам Гуссейн став уже непопулярним в Іраку і що звузилася політична база, на якій він найбільше спирався. Став він дуже обережний і недовірливий. Ще під час семирічної війни Іраку проти Ірану Гуссейн щораз зміняв частини свого війська у фронтовій смузі, щоб виминути можливість військової змови проти нього. Невідомо, чи оцінка ситуації Пентаґоном правильна, чи тільки є відбиткою бажання Уряду президента Джорджа Буша. Перебування при владі в Іраку Саддама Гуссейна — це вічна пригадка однієї з найбільших помилок, що їх за свого урядування зробив Буш. Головний командант у війні проти Іраку генерал Шварцкопф, геніяльний стратег, радив продовжити війну на кілька днів — дорога на Багдад була відкрита і можна було без ніяких жертв помаршувати туди, покласти край пануванню Гуссейна і підписати мир з його демократичним наступником. Буш не послухав, вірив, що десятки тисяч іракських вояків, які дісталися в полон, вернувшись до Багдаду, скинуть Саддама Гуссейна, — грубо помилився і по нинішній день Організація Об'єднаних Націй, яка вимогла від Гуссейна тільки перемир'я — має із ним перманентний клопіт. Дивно почути, що політична база Гуссейна звузилася, бо він став був іракським національним героєм „жертвою американської імперіялістичної аґресії": так ремствувала іракська офіційна версія і вона знайшла послух у масі іракців. Недавно читали ми, що Гуссейн тепер мілітарно сильніший, аніж був перед війною.

Президент Буш виграв війну проти Іраку, виявивши подиву гідний хист, як-то він зліпив міжнародну коаліцію восьми держав і як дістав від Ради Безпеки ООН 10 потрібних йому резолюцій. Обидві Палати Конґресу ґратулювали Президентові з перемогою. Його популярність дорівнювала тільки популярності Д. Д. Айзенгавера, — тепер вона мінімальна, бо Буш виграв війну, але програв мир.

А втім, всесвітня історія вчить, що мало котрий військовий диктатор мирно закінчив панування і мало хто з них вмер природною смертю. Тому вістка про змову проти Саддама Гуссейна — логічна і вірогідна. Один, другий і третій раз він може виявляти змову і карати смертю змовників. Остаточно він таки програє і спасе життя тільки тоді, коли зречеться влади або зможе втекти і стати політичним еміґрантом.

Саддам Гуссейн перейде до історії, як один із тих військових амбіціонерів, які тримаються філософії Макіявеллі, що всі засоби добрі, які ведуть до цілі. В ім'я могутности Іраку намагався збагатити армію хемічною, бактеріологічною і атомовою зброєю, хотів заволодіти всіма найбільшими у світі нафтовими джерелами Близького Сходу — коштом свого народу, коштом життя також тисячі курдів. Остаточно прийде кінець його диктатурі — як подібним іншим. Парадокс лише, що теперішнє існування він завдячує людині, яка його ненавидить — Джорджові Бушеві.

Анатоль Камінський

РОСІЯ — ЯК ЦЕНТРАЛЬНА КОНСТАНТА УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

IV.

Все це означає, що визнання Росією незалежности України не є вислідом чи випливом повної органічно-щирої, добротворної переорієнтації російського політикуму і його зовнішньо-політичного концептування стосовно України, а тільки результатом загальної кризи і послаблення Росії після розвалу колишнього СССР, на що, великою мірою складаються також внутрішні міжнаціональні ускладнення внутрі самої Росії. Адже не випадково, дехто не виключає розвалу самої Росії.

Це — перший фактор. А другий — тверда постава українського народу, який виявив її 1-го грудня 1991 року у референдумі та постава Уряду Л. Кравчука щодо т. зв. концепції „оновленого Союзу суверенних республік". І вкінці — не можна, очевидно, недооцінювати третього фактора — певної частини демократичного російського владного політикуму, який є тим чинником, який сприяє реальній оцінці теперішньої ситуації Росії і України та відповідно впливає на гальмування крайніх, аґресивних імперських авантюр у відношенні України, розуміючи, що вони привели б передусім до руїни самої Росії.

Всамперед враховуючи теж евентуальні неґативні імплікації в різних західніх колах, включно з фінансово-господарськими. В противагу до мілюковської „примусової національної потреби" у них є відчуття „примусово-обмеженої національної дієздатності" Росії під сучасну пору.

У виду такого стану українсько-російських стосунків, українська зовнішня політика мусить змагати до того, щоб не допустити до виграної Москви в теперішній холодній війні і не допустити до її дальшого загострення. Водночас — тепер і на майбутнє — докласти всіх зусиль, щоб власними інтенсивними заходами та при допомозі інших сусідів та міжнародної спільноти добиватися перестановки російського владного політикуму із традиційних великоросійських, шовіністичних позицій на нормальні, добросусідські, партнерські взаємини з Україною. Мусимо постійно пам'ятати, що в Росії нічого суттєвого не зміниться як довго домінантним у російському правлячому політикумі буде великодержавний націоналізм і шовінізм з його імперською концепцією старшобратства.

Ведення такої зовнішньої політики вимагає опертя у власному достатньо сильному національному потенціялі, при забезпеченні відповідного запліччя і допомоги збоку, в разі потреби. Уряд Леоніда Кравчука проголосив не тільки без'ядерність, а й воєнну, чи військову невтральність, заступаючи погляд, що забезпечення і ґарантій для своєї безпеки Україна буде шукати назовні якраз в самому невтралітеті і політичних структурах міжнародного характеру — ООН, Гельсінкських угод, Европейської Спільноти НАТО і т. д.

Всамперед щодо невтральности взагалі: вона, як правило, в історії ніколи не була односторонім актом. Швайцарію, наприклад, невтралізували ще в 1474 році (договором з Австрією) і 1516 році (договором з Францією) і 1648 році — зачальним европейським договором. А „зневтралізовано" для того, щоб не допустити до опанування і контролю над альпейськими ключовими стратегічними переходами будь-якою европейською великодержавою.

У 1831 і 1839 році невтралізовано Бельгію. Це мало служити і послужило інтересам Англії і Франції, але тільки до певної міри. Із скріпленням Німеччини, якраз Бельгія як окружний прохід на Париж, стала центральним елементом у стратегічному пляні ген. Шліффена, що його Берлін застосував і в Першій і Другій світових війнах. Іншими словами, невтральність мусить бути респектована і ґарантована, а для того як довго Росія є центральною проблемою нашої зовнішньої політики, Україні потрібна, вживаючи вислову деГолля в іншій матерії, політика всіх азимутів. Тобто політика, яка забезпечувала б запліччя і ґарантії з усіх інших боків. А такою константою української зовнішньої політики Росія залишиться завжди: і при відсутності повної переорієнтації російської зовнішньої політики з традиційних позицій і при перестановці її на добросусідські корисні для нас рейки: в результаті силової переваги Росії наша зовнішня політика потребуватиме завжди немало зусиль для вдержання цих добросусідських відносин на дійсно партнерському рівні і передусім для недопущення до відродження шовіністичних імперських тенденцій в Росії.

(Закінчення на стор. 4)

Ігор Лесик

Відродження національної школи в Стрию

73 роки червона імперія намагалась створити новий тип людини, „гомо совєтікус", людини, яка була б позбавлена національної свідомости і була б духовним невільником Москви. Шкільна система була повністю підпорядкована інтересам Комуністичної партії ворожої Україні, бо така була політика імперіялістичної Москви. Одначе, органічна національна свідомість нашого народу перекреслила всі намагання Москви. Нова українська ґенерація відкинула насильство і вибрала волю у незалежній українській державі. Зразу існуюча система освіти зберегла стару структуру, побудовану на принципі „всім однакову освіту". Еволюційні реформи в шкільництві довели до потреби створення нової концепції в інтерпретації освіти: введення в систему нового типу шкіл, національну школу.

Стрийська гімназія ім. Митрополита А. Шептицького стала моделем нової зреформованої школи. Вона прийняла модерні методи навчання і практично застосувала в науці національну ідеологію. Тому, що початкова школа не була спроможна підготовити дітей до гімназії, учбового закладу на високому рівні навчання, учительський колектив гімназії запропонував створити особливий тип початкової школи, яка була б інтеґральною частиною гімназії. Метою цієї школи є розвинути всі творчі здібності дитини в атмосфері повного психологічного комфорту, в якому навчання було б „радістю, а не тяжким щоденним обов'язком" — пише Я. Турянський, директор стрийської гімназії. Використовуючи досвід світової педагогіки, центром якої є міжнародна ліґа альтернативного виховання в Лондоні, запроєктовано нові принципи методики виховання і навчання, які далеко відбігають від консервативних, схолястичних стандартів.

Ця нова стрийська дослідно-експериментальна школа складатиметься з двох перших і двох других кляс. Навчання буде вестись від 8:30 з ранку до 6:30 по полудні. У навчальному пляні — 50 годин тижнево, в тому 24 години в школі. Викладачі гімназії будуть подавати не лише головні основи знання але й працюватимуть над розвитком творчих нахилів у дітей і їхньої пам'яті та взагалі оформлюватимуть інтелектуальний рівень майбутніх кандидатів до гімназії. Базуючись на таких школах як Вальфдорська школа, школа Монтесорі, „школа радости" Сухомлинського та інші, застосовано такі незвичні для нас методичні засоби як, наприклад відсутність оцінок і домашніх завдань, п'ятиразове харчування і „безурочну систему" (брак дзвінків). Учні цієї школи братимуть участь в гімназійних імпрезах і відвідуватимуть церкву щосуботи спільно з гімназистами. Випускні екзаміни будуть одночасно вступними екзамінами до гімназії.

Постає питання чи в таких „ліберальних" умовах навчання учителі зможуть удержати між учнями необхідну дисципліну. Без сумніву, що в ЗСА, конґльомераті різних культур, безнаціональному твориві, в атмосфері безбожництва, моральної анархії, безправ'я і відсутности вищих ідеалів в суспільстві — практичне застосування метод „Школи радости" є неможливе. Зате в Україні ця нова проґресивна і під кожним оглядом ефективна методика виховання має всі можливості на успіх. На це складається багато причин. Після важких років неволі, нарід перейшов психологічну еволюцію у висліді якої повстали нові ідеали оперті на вірі в Бога і Україну, державі вільній від ворожої диктатури. Хоч ця характеристика ментальности не однаково розвинена у всіх прошарках населення і не однакова у всіх областях України, вона (характеристика) підсвідомо існує в цілому народі, народі спрагненому волі. Молода ґенерація пішла слідами батьків і сприйняла ентузіястично новий етап в історії України. Тому українська молодь віддається щиро науці, бо відчуває свою відповідальність у процесі відбудови нашої держави.

Нова методика ще не розроблена органами управління освітою. Але вже багато гімназій в Україні (наприклад, Рогатин, Чортків, Івано-Франківське, Тернопіль, Дрогобич, Львів, Запоріжжя та інші) беруть за основу своєї діяльности модель гімназії в Стрию. Ми віримо, що Стрийська гімназія ім. Митрополита А. Шептицького і її прототип початкової школи, основаної на національних фундаментах, виконають більш як задовільно свою функцію у закріпленні державности України і Україна побудована на здорових духовних фундаментах заблисне славою і силою у громаді демократичних народів світу.

Микола Світуха

МІЖ КИЄВОМ І ВАРШАВОЮ

Крім символіки синьо-жовтих прапорів на вулицях Варшави під час першої офіційної візити президента України в Польщі, зустріч Леоніда Кравчука і Лєха Валенси 18-го травня поклала тривкі основи для добросусідських відношень підписанням історичного міждержавного трактату. Цей договір започатковує нову добу у взаєминах Києва і Варшави, бож від часу союзу Симона Петлюри з маршалом Пілсудським, який був підписаний в 1920 році в умовах кривавого змагу з большевицькою навалою, не було ще подібного документу. А 72 роки — це дуже довгий шмат часу в історії двох сусідніх народів, тим більше, коли цей період був позначений завзятими територіяльними конфліктами і проявами політики національної, культурної і релігійної нетолерантности, які залишили ще далеко не загоєні рани.

З історичної перспективи, найважливіші положення польсько-українського трактату, підписаного президентами обох держав, — це обостороння ґарантія ненарушимости теперішніх державних кордонів, беззастережне зречення вживання сили в розв'язуванні можливих спірних питань і зобов'язання обох держав не допустити до того, щоб з їхньої території будь-хто заатакував другу сторону.

Посиленню державної безпеки сприятиме також зобов'язання обох сторін не посідати, не набувати і не виробляти зброї масової заглади. Це відноситься не лише до політики України позбутися всієї ядерної зброї з її території, але і запевнює що обі держави відмежовуються від можливого користування хемічною, бактеріологічною чи іншою зброєю масового знищення. Враховуючи, що ці зобов'язання охоплюють цілу територію обох країн, вони служитимуть забезпеченням для всіх сусідів України і Польщі, себто для цілого реґіону Центрально-Східньої Европи.

З наміром запевнити розвиток змістовної співпраці в галузях культурного обміну, транспорту, охорони природи і довкілля тощо, було підписано двосторонні угоди поміж окремими міністерствами обох урядів. Не менше важливою є і та частина трактату, яка забезпечує охорону національних меншостей, зобов'язує обі держави сприяти збереженню і розвитку культури і релігії, забезпечити освіту в рідній мові, можливість засновувати освітні, культурні та релігійні організації.

Саме цей аспект візити президента Кравчука був безперечно найважливішим для української громади в Польщі, якій йшлося більше про визнання моральної відповідальности влади в Україні за збереження цеї малої вітки народу, як про якусь конкретну допомогу. Як видно з коментарів „Нашого слова", українська делеґація не була достаточно познайомлена з ситуацією українців у Польщі, частинно, мабуть, завдяки зусиллям польських засобів масової інформації які намагалися представити ситуацію польської меншини в Україні в гіршому світлі як українців у Польщі.

В інтерв'ю з представниками „Нашого слова" Президент Кравчук наголосив великий людський, економічний і науково-технічний потенціял двох сусідів — Польщі і України, висловив сподівання що обі держави будуть виступати разом в світовій політиці. Він сподівається, що при нагоді офіційної візити президента Лєха Валенси в Києві будуть підписані дальші документи про співпрацю.

Мірилом успіху зустрічі була не тільки кількість підписаних документів, які щойно створюють ґрунт для розбудови всебічної співпраці, але й реакція громадянства, зокрема засобів масової інформації. Відгуки в доступній нам польській пресі вказують, що візиту Президента Кравчука у Варшаві було прийнято з прихильністю і оптимізмом. Такі популярні польські часописи як „Жицє Варшави", „Ґазета Виборча" та інші писали детально про візиту, коментували теперішні польсько-українські взаємини. Були й вислови здивування, чому актові підписання трактату про ненарушимість кордонів поміж Польщею і Україною не надано такого ж світового розголосу як підписанню договору про ненарушимість польсько-німецького кордону. І справді, хіба ж політична стабільність і мир в Центральній Европі не однаково залежні від мирного співжиття Польщі на заході з Німеччиною, а на сході з Україною, Білоруссю і Литвою?

Варто прислухатися до опінії польського коментатора Войцєха Пєцяка („Тиґоднік Повшехни" за 31-го травня 1992 р.) який пояснює обмежений розголос у світовій пресі про візиту президента Кравчука у Варшаві „обмеженим полем політичного маневру і Польщі, і України, і Леоніда Кравчука особисто". Президент України в опінії автора, досконало знає, які карти тримає в руках. Одного дня він говорив про те, що „сильні зв'язки з Польщею послаблюють залежність України від Росії", але вже другого дня про те, що „трактуємо на рівні всі европейські держави".

На запит кореспондентів про можливість приступлення України до „трира-

(Закінчення на стор. 4)

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК АН-12, на якому летіли члени родин російських військовослужбовців, зазнав аварії над Нахічеванською автономною областю. Загинуло 29 осіб, п'ятьом вдалося врятувати. Літак летів з Нахічевані до Ростова. Нахічевань — це невелика область у Закавказзі, відділена Вірмеією від Азербайджану, до якого адміністративно належить.

Володимир Романюк
Рожнятів, Україна

„ТЕНК Ю" СЕР СТЕПАН!

I

Український Народний Союз у співпраці з Товариством „Просвіта" ім. Тараса Шевченка в Україні у травні-серпні переводять курси англійської мови в 29-ох місцевостях краю. До цієї акції залучено 80 учителів з Америки, які мають допомогти майже 1,200 громадянам у вдосконаленні знань цієї, нині по праву першої у плянетарних відносинах, мови.

У травні згадані курси відбувалися в Калуші, в Рогатині та Коломиї на Івано-Франківщині. Автор цих рядків зупинив свій вибір на першому місті.

— Організація таких курсів, — сказав у попередній короткій нашій розмові голова Калуського Товариства „Відродження" Василь Уштан, як і ряд інших, на які так щедра українська громада в Америці, є, безперечно, благодійною акцією. Проте, що подібна плянується, ми довідалися в другій половині минулого року.

Цей благородний крок особливо важний для нас нині, коли Україна, піднімаючись з вікового коліностояння, прагне до нав'язування контактів у світі, щоб вийти з тяжкої економічної кризи, в якій перебуваємо. Нині надто важливе це й тому, що, в таких муках будуючи свою незалежність, Україна просто не може не орієнтуватись на Захід.

Відомо, як ускладнене було наше з ним спілкування ще зовсім недавно, в антигуманних умовах тоталітарного совєтського режиму. А тому маємо щиро дякувати кожному дружньому потиску рук з-за океану.

І не можемо не бути вдячними, коли ці чуйні люди власним коштом прибули до нас, як кажуть, за тридев'ять земель, щоб віддати нам частку своєї праці, свої серця й душі!

* * *

...Одним із 80-ти вчителів став і пенсіонер з Милвіллу. Н. Дж., Степан Мусій. З ним погожого травневого надвечір'я я й зустрівся в приміщенні гімназії міста Калуш.

В авдиторії цього, знову відкритого для нас, навчального закладу панувала тиша: майже три десятки слухачів курсу англійської мови, який провадив С. Мусій, нахилилися над письмовими працями, виконуючи завдання. Виглядало, що правив я добре. Бо вчитель міг, без шкоди для навчального процесу, приділити мені певного часу для розмови, про що я просив.

...Народився і виріс він у ЗСА, куди батьки його виїхали ще перед Першою світовою війною з села Бабичі на Радехівщині Львівської области. Як і батько й мати, свого часу вступив до УНС, і тепер, ніяк не витримуючи досить одноманітного емеритського життя, зголосився посильно допомагати своєю працею УНСоюзові, організуючи членів тощо.

— Що спонукало вас, — було моїм першим запитанням після особистого нашого знайомства, — поїхати в Україну у ролі викладача англійської мови?

— Така думка прийшла до мене, як прочитав у нашій українській газеті „Свобода" про цю ідею, започатковану до реалізації проф. Зіркою Воронкою. Вона, до речі, вже кілька років літом переводить подібні академічні виклади в Київському університеті. Це приносить як безперечну користь для нашої України, так і велике моральне задоволення для нас, у діяспорі. Крім того, мене не віднині вже кликало щось на землю мого народу, якої ніколи не бачив, а в серці, у генах моїх відчував її поклик завжди. В УНСоюзі мене уважно вислухали, мою постанову прийняли, і так я опинився тут, в Україні, у чудовому Карпатському краю.

— І яке було у вас перше враження від зустрічі з цим краєм?

— Моя дотеперішня думка базувалася на оповіданнях батьків, а тому мав про Україну уяву, як про село. Зустрівся ж з Україною великою і досить модерною. І нині бачу дві України водночас: стару й молоду, омеґу моїх батьків і альфу — дітей, якщо хочете.

Уявіть собі: тут я стрінув родину, про яку майже нічого не знав! І почуваюся так, ніби ціла Україна знає, що я тут.

— Ви, мабуть, могли сподіватися, що робота чекає на вас не легка?

— Так, звичайно. Ми всі, учасники програми УНСоюзу і Зірки Воронки, мали попередні бесіди з цього приводу в Джерзі Ситі. Але я ще більше тут переконуюся, що цей захід конче потрібний.

Українські люди є дуже здібні, і можуть собі дати раду з усім. Але потребують помочі, заохочення. І я, як колишній вчитель, що багато попрацював у середній школі, коледжі, університеті, розумію, що потрібне моїм тутешнім учням.

Насамперед, вони мають позбутися якогось остраху перед трудноцами в засвоєнні англійської мови власне в американській її інтерпретації. Бо люди вчилися тут протягом років писати й читати, а практики, безперечно, було мало. Особливо досить тяжко дається порадити з акцентом.

Початково мали ми 60 студентів, і для них тільки 7 книжок. Я розділив клясу навпіл і справа пішла краще. Серед студентів маємо як учнів з молодших кляс, так і дорослих, зокрема є й місцеві вчителі англійської мови. Залишилося 28 слухачів, і я думаю, що при бажанні вони можуть взяти з курсу для себе досить.

Закінчення буде.

18-ий фестиваль...

(Закінчення зі стор. 1)

мовільно виникає бажання відсунути стіл від стола якнайдалі, і писанку від писанки, і вишивку від вишивки, горнятко від горнятка, книжку від книжки, бо так багато всього, що жалієш себе, не маючи можливости спинитися перед кожною річчю, натішитися кожним окремим шедевром.

Те саме почуття огортало і в мистецькому шатрі, де демонстрували свої творчі праці понад десять мистців. Це, власне кажучи, те саме, що бути присутнім водночас на десяти-дванадцяти виставках — очі розбігаються! А таки чимало картин заслуговували глибшого, зосередженішого застановлення, і не лише з огляду на українську тематику. Вона хоч і переважала, проте майже всі мистці пропонували і щось, казати б, загальнолюдське — квіти, краєвиди, натюрморти. Але також з огляду на оригінальну малярську техніку, володіння лінією і кольром — було на що подивитися.

Щоб убити відразу двох зайців, підходимо до молодої львів'янки Дарії Наумко і її дуже цікавих літографій. Дарія закінчила Львівський Інститут Декоративного і Прикладного Мистецтва і ще студенткою її знали і вдома, і в загальноевропейських обширах. Її дипломова праця експонувалася в Болгарії, а подальші праці — на всіх великих малярських виставках колишнього Союзу. Чимало Дарчиних полотен збагатили приватні колекції в Німеччині, Франції, Англії, Італії. Техніка літографії, особливо кольорової, вельми складна і вимагає від мистця додаткової жертовности, адже якісних відбитків з каменю можна одержати лише мізерну кількість. Можливо, саме тому Дарчині літографії такі щедрі на сонце й тепло, сповнені по-дитячому щирого світобачення.

Але, крім усього, Дарія приїхала на український фестиваль уперше і тому цікаво почути її думку.

— Я просто вражена, бо не сподівалася застати в Америці таке активне і таке багатогранне українське життя. Фестиваль мені подобається високим рівнем організованости, масовістю, яка одначе не пов'язана з тіснотою, усім вистачає місця і простору. А найбільше мені подобаються люди — спокійні і привітні.

Біля одного з сувенірних столів зустрів я свого брата — товариша Володимира Майкута, активного сумівця з Бостону. Він і його дружина Стефа ще не пропустили жодного фестивалю. Тепер Влодко стояв перед телевізійним екраном і уважно-преуважно дивився документальний фільм „Третя дорога до незалежности". Про цей твір Люби Дмитрик, молодого кінорежисера з Каліфорнії, „Свобода" вже писала, й от випала нагода почути оцінку з третіх уст. Ось що сказав Володимир: „Якби на сьогоднішньому фестивалі не було нічого, окрім цього фільму, варто було сюди їхати. Я виріс в Америці, мої уявлення про Україну, не зважаючи на внутрішній пієтизм, прищеплений матір'ю, є типово американські, тобто уривчасті, розрізнені, неповні, а цей одногодинний фільм замінює десятки книжок, небагатослівно, проте дуже яскраво створюючи цілісний образ України — від княжих часів до наших днів. Поява цього кінодокументу є великою подією в житті світової української діяспори, тому кожна українська громадська організація, кожен осередок СУМ чи Пласту, кожна школа українознавства повинні придбати цей фільм, він добре прислужиться вихованню і світоглядному розвитку нашої молоді. Я, звичайно, також придбав цей фільм і тепер у Бостоні його побачать не тільки мої сини, але й десятки їхніх українських і неукраїнських друзів".

Гостей вітає голова фестивального комітету О. Кордуба.

Виступає постійний представник України в ООН В. Батюк.

Патріярх Мстислав благословляє перед Молебнем о. М. Вівчара і о. Є. Богословського.

Несподівано біля книжкового стенду ми зустріли представника України в ООН Віктора Батюка, і хоч від О. Кордуби довідалися, що він матиме вітальний виступ в амфітеатрі, все ж важко було втриматися, щоб не підійти до дипломата і не запитати про його враження. В. Батюк виявився відкритою, готовою до діялогу людиною. Він сказав: „Я щойно приїхав і ще далеко не все оглянув, однак перше враження дуже приємне і певен, що таким воно збережеться до кінця дня".

Тим часом до кінця дня було ще далеко, а таких коротеньких діялогів з цікавими людьми набралося на тасьмі диктофону стільки, що вистачало б на ціле число „Свободи". Тому доцільно, жертвуючи хронологією, спинятися тільки на дечому — найбільш значущому.

Отже, на площі перед амфітеатром також вирувало фестивальне життя. Грала оркестра, з піснями і танцями виступали в українських строях наші солодкі діточки, і глядачі не жаліли долонь на оплески. Було гарно і весело, і загальний ритм цієї особливої суботи все прискорювався.

Й от у якусь мить усе стихло — і крізь стобарвність і стоголосість дня глянула мудрими очима вічність. То заспівав, ледь торкаючись струн, чарівник-бандурист Роман Левицький. Було це щось незрівнянно більше, ніж пісня, щось дуже близьке до щирої, зворушливої молитви — чутливе людське серце і налаштована йому в унісон бандура промовляли до Пречистої Діви Марії, дякуючи їй за її всякчасну присутність серед нашого народу...

Тут, на площі, були оголошені тексти привітань від американських державних осіб. Привітання від губернатора Ню Джерзі Джеймса Флоріо зачитала відома американсько-українська діячка Божена Ольшанівська, а від президента Джорджа Буша, за дорученням канцелярії Білого Дому, — вашінґтонська студентка Ярина Ференцевич. І нам це вельми імпонувало: Ярина — донька журналістки-свободянки Христини Ференцевич і пластового активіста Юрія Ференцевича.

І президент Буш, і губернатор Флоріо підписалися під гарними, теплими словами на адресу української громади Америки, відзначили її позитивну ролю і вклад у розвиток американського суспільства і привітали з постанням незалежної України, побажавши її великих успіхів на шляху до матеріяльного і культурного розквіту.

Звісно, передані тексти, попри всю їхню доброзичливість, — це не те саме, що живий голос в розмові, одначе фестиваль надав нам і таку можливість. Серед українців був присутній і блискуче виступив американський конґресмен Френк Полон, твердо наголосивши на думці, що Америка повинна нарешті повернутися лицем до України. Після виступу ми підійшли до Ф. Полона і у вузькому колі продовжили тему. Судячи з преси, багато українців, і в Україні і в діяспорі, висловлюються в тому сенсі, що Білий Дім не до кінця збагнув загальноевропейське і світове значення з'яви незалежної України. Не тримаємо в серці зла, вже б давно забувся неуспішний виступ Буша в Києві, коли він, замість вклонитися народові, на муки, сльози і надії якого зглянувся Бог, звинуватив нас в „надмірному націоналізмі". Певна річ, розвиток подій змусив Білий Дім відмовитися від іґнорації української держави, однак формального визнання є замало. Замало не тільки для України, але й для Америки. Глибокої переорієнтації нема, американська політика щодо Східньої Европи продовжує будуватися не на знаннях про той світ, а на старих уявленнях і тенденціях. Згідно з ними, Росія має й надалі залишитися воєнною потугою, а Україні належиться віддати всю зброю, аж до макогонів і качалок. Але так не буде. Україна кардинальним чином змінить рівновагу сил на континенті і неодмінно стане головним ґарантом стабільности на ньому. Українська культура, що встояла під чоботом варвара, вповні відродиться й освіжить духовий світ людства. Державні американські діячі, які не бачать і не передбачають цього сьогодні, понижують завтрішній престиж Америки.

Сенатор Полон згодився з цими думками, ще раз відзначивши заскорузлість думання в офіційних колах країни. Він має для цього й ближчі, біографічні підстави: сенатор заручений з дівчиною білоруського походження, тим часом його знайомі все ще воліють не розрізняти: для них сенаторова наречена — „рашен".

Найголовнішою подією на площі перед амфітеатром був урочистий Молебень за український народ з нагоди дати, що наближається — першої річниці від дня проголошення незалежности. Молебень відправляли рука об руку, у братерській спілці, представники обох українських Церков — Католицької і Автокефальної Православної: о. Михайло Вівчар з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку і о. Євген Богословський з церкви Святої Трійці в Мейплвуді.

Великою і надзвичайною приємною несподіванкою був приїзд на фестиваль Патріярха Київського і всієї України Мстислава. Саме під час Молебня найшла хмара і з блискавкою і громом залопотів площею дощ. Але й цей вияв природи був також якийсь небуденний, особливий — грімворкотів зовсім незлостиво, а дощ був теплий і впереміжку з сонцем — точнісінько як на Україні. І це не тільки здавалося. Коли заговорив Патріярх, він почав саме з цього — що Божа благодать омила дощем землю і людські душі — і від цих простих, ясних слів духовного провідника виникло живе відчуття єдности Неба і Землі. Патріярх Мстислав говорив також про потребу єдности українців в усьому світі, про майбутню єдність Українських Церков і її значення для життя нації. То була коротка, але вражаюча, глибоко релігійна і водночас патріотична промова. „Будьмо великі в любові до Бога і до України, будьмо об'єднані іменем Христовим!" — закінчив Патріярх Мстислав і з'єднаний хор заспівав йому Многоліття, поляглим українським героям — „Вічну пам'ять", а Україні — Боже великий Єдиний".

Ще було дві зворушливі хвилини, коли Патріярх Мстислав заочно благословив президента України Леоніда Кравчука, який „росте на наших очах", а потім, зі словами „козацькому роду нема переводу", Патріярх представив присутнім свого правнука Степана-Симона, наймолодшого нащадка славного роду Симона Петлюри. „Це мій подарунок Україні", — сказав Патріярх. І гимн „Ще не вмерла Україна" співали не тільки хори, але всі, всі.

По полудні, о годині 3:30 в амфітеатрі почався концерт, і в цій величезній залі залишилося зовсім мало вільних місць.

Голова фестивального комітету О. Кордуба привітавши присутніх, надала слово постійному представникові України в ООН В. Батюкові, і він говорив по-англійськи коротко і по-українськи емоційно — про прихід у світ незалежної України.

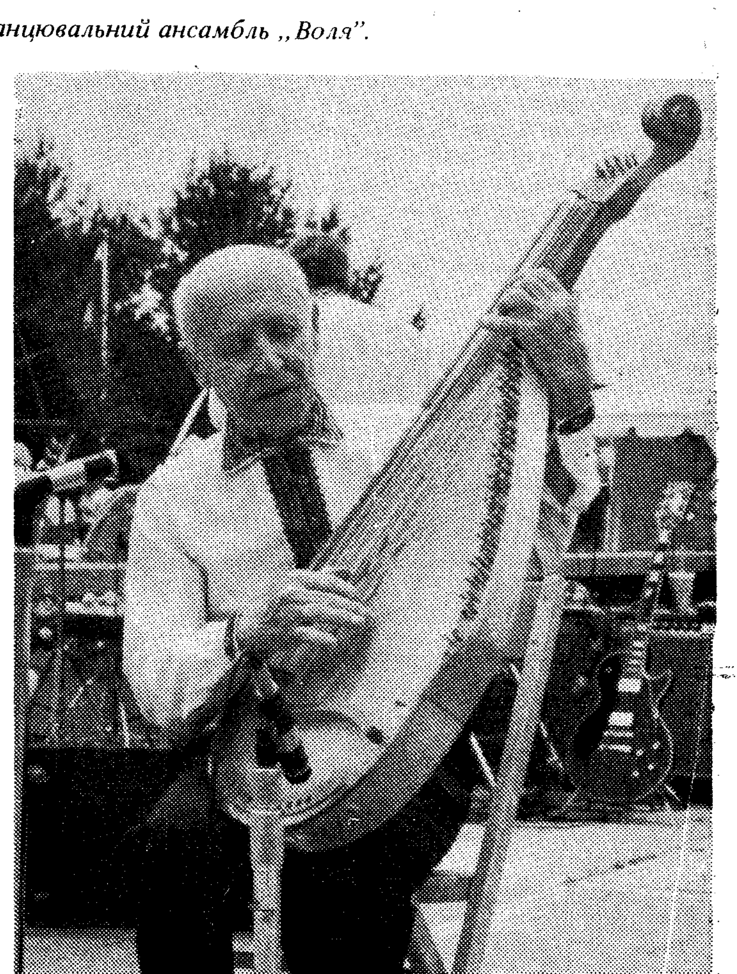
Концерт тривав понад три години і вони минули швидко і непомітно. Цього разу, природно, було більше артистів з України — вокальне тріо „Либідь" з гітаристом Олександром Гаркавим, рок-оркестра „Фата морґана" зі співаком Олексою Керекешою і фольклорний інструментальний ансамбль „Черес". Усім їм плескали не тільки за гарне виконання, особливо Олексі — за „Гамалію", а дівчатам-либедятам — за „Чарівну скрипку", але й, звичайно, за те, що вони — діти України. А от українському танцювальному ансамблеві „Воля" з Едмонтону плескали виключно за добре виконання — українське надхнення поєднувалися в них з високим артистизмом, досконалою синхронністю й естетичною завершеністю рухів і жестів.

Великою мірою концерт минув швидко і непомітно завдяки талантові церемоніялмайстра Іринея Коваля. Ні в чому він ні недобрав, ні перебрав, а в усьому пройшов „золотою серединою" — був і поважним, і смішним, і делікатним, і саркастичним, і дотепним, і знаючим, і люблячим. В його жартах, що стосувалися України і нашого національного характеру, не раз зблискували глибокі і влучні думки.

Не тільки концерт, а весь той суботній день швидко промайнув — найкращі, най радісніші дні завжди, на жаль, надто скоро минають.

Танцювальний ансамбль „Воля".

Співає бандурист Роман Левицький.

Львівська мисткиня Дарія Наумко біля своїх кольорових літографій.

Землякам городенської землі

В Україні повною парою розгортається суспільне життя молодого державного твору. Життя городенківського закутку над мальовничим Дністром не лишається позаду. Будова і відбудова — це кличі наших днів, краю і діяспори. При тому йдуть пригадки й заклики наших істориків: „нічого не забути з того, що потерпіла ця земля". Цим процесом присвятила свою діяльність і недавно створене земляцьке товариство „Городенківщина" на рідних землях, яке поставило собі завдання опрацювати процеси українського національного буття за часів жорстокої совєтизації та нацистського терору. Вже до цього часу занотовано 58 жертв гімназійного молодняку, які впали жертвами у боротьбі за націоінальну справу. Друзі шкільної лавки поставили їм у їхній „Алма Матері" у Городенці пропам'ятну таблицю і вирішили, щоб їхні життєписи та світлини були включені до наступних томів „Городенківщини", над якими працюється і підготовляється до друку.

Ми, нижчепідписані співредактори першого тому земляцького збірника „Городенщина", прохаємо всіх наших товаришів шкільної лавки Городеської гімназії „Рідна Школа" ім. Тараса Шевченка допомогти в цій праці.

Просимо всіх наших земляків надіслати світлини закатованих жертв, як теж різну можливу документацію цих звірств. Світлини можуть бути персональні і збірні. До світлин побажані анотації, з даними про студії, життєвий шлях, суспільну працю, родовід загинувших. По використанні, світлини будуть повернені а з ними увесь документаційний матеріял. Анотації до світлин залишаться в архіві „Городенківщини".

Д-р Василь Гуцуляк,
д-р Олександра Копач,
д-р Михайло Марунчак

Успіхи молодого українця

Між Морісвіллем, Па., і Трентоном Н. Дж. є міст через річку Делавер, а на нім напис такого змісту: „Трентон виробляє, а світ забирає". Так ведеться українській громаді з молодими адвокатами і лікарями, що народилися і виростали в Трентоні. З них і Дан Бойчук, син Ізи і Івана, котрий закінчив середню школу Івінґ і школу українознавства при православній парафії св. Юрія Переможця, а потім у Ратґерському університеті в Ню Бранзвік, Ню Джерзі, закінчив примедичний факультет. Дан був прийнятий до Вандербилського університету в Нешвіллі, Тен-

Д-р Дан Бойчук

нессі, де отримав звання доктора медицини. Він спеціялізувався в урології. На практику пішов до університетської лікарні Сан Дієґо. Після 6-річної практики лагідний клімат полонив нашого здібного хірурга-уролога і він залишився в Сан Дієґо. Він вже мав доповіді на медичних з'їздах. І так наша трентонська громада знову втратила молодого лікаря.

Трентон — столиця стейту Ню Джерзі розбудовується з кожним роком, але наша українська громада майже не має з цього користи.

Управа 245 відділу бажає всього найкращого докторові Данкові — так його кличуть батьки і сестра і союзова родина, до котрої він належить, а батько є головою 245 відділу УН-Союзу.

Микайло Мартиненко

ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Джордж Буш привітав Їцака Рабіна з обранням його прем'єр-міністром Ізраїля. У телефонічній розмові Дж. Буш домовився з ізраїльським керівником про поїздку на Близький Схід державного секретаря Джеймса Бейкера. Бейкер прибуде в Ізраїль наступного тижня, щоб спробувати прискорити близькосхідній мирний процес. Буш також запросив Ї. Рабіна відвідати його маєток у Кеннебанкпорті, Мейн, на початку серпня.

Між Києвом...

(Закінчення зі стор. 2)

менної" співдружности Польщі, Чехо-Словаччини і Мадярщини, Президент Кравчук мав відповісти що ,,чотирикутник є більш досконалою формою, як трикутник", але й додав що ,,чим більше пунктів опертя має фіґура, тим вона сильніша". Про яких ще інших кандидатів думав Президент Кравчук, залишилося містерією.

Згаданий коментатор стверджує що Україна сьогодні не є потугою мілітарною, ані нуклеарною, не маючи фінансових засобів для втримання сильної армії. Не є Україна також потугою господарчою, не зважаючи на оптимістичні оцінки, які поширювалися давніше і в польській пресі. Отож, в сучасній ситуації найкращий для Польщі є реалістичний курс політики без орієнтації на тих чи інших сусідів.

На тлі візити Кравчука у Варшаві щось іншого, як сам збіг обставин, визначило дату візити Валенси в Москві заледве тиждень після підписання трактату між Польщею і Україною. Хоч Польща є номінально ізольована від безпосереднього тиску Москви територіями України, Білорусі і Литви, присутність коло 40,000 колишніх совєтських військ на території Польщі, спільна границя в колишній Східній Прусії і залежність Польщі від нафти і газу з Росії, — ці та подібні фактори обмежують поле політичних маневрів Лєха Валенси.

Таким чином підписання трактату поміж Варшавою і Москвою, який запевняє виведення совєтських військ з території Польщі до листопада цього року, потверджує згоду Москви не висувати претенсій до компенсації за інвестиції у військові споруди, транспортні лінії тощо на польській території ще від 1945 року, і засуджує тоталітаризм, як засіб політики, — все це було, мабуть, для Валенси не менше вартісним успіхом як підписання договорів з Леонідом Кравчуком.

Крім тиску Росії зі Сходу і Німеччини із Заходу, Польща переживає глибокі внутрішні поділи зумовлені розпорошенням політичних позицій поміж 29-ма партіями в парляменті, які не дають можливости жадному прем'єрові вести незалежну зовнішню політику і закріпити внутрішні економічні реформи. Третя зміна складу кабінету міністрів за два місяці і від часу візити Президента Кравчука у Варшаві служить прикладом того, який далекий ще шлях Польщі до політичної стабільности і економічного добробуту. Приклад Польщі повинен бути також пересторогою для всіх тих політиків України які продовжують тактику опозиції без спроможности вийти з альтернативними програмами, опертими на реальних основах.

Росія...

(Закінчення зі стор. 2)

Ба щобільше: навіть у випадку розвалу самої Росії в майбутньому, Росія в обмежених границях, не перестане бути головною проблемою української зовнішньої політики. Бо й тоді Росія буде в ролі партнера чи конкурента України у встановленні нової міжнародної конфіґурації в цій частині світу. Історична ворожнеча, тобто ворожнеча між двома народами протягом довгих віків, — не мусить і не повинна бути вічною: в тому відношенні можна вказати на добрий приклад Франції і Німеччини.

І накінець слід вказати на один ще дуже важливий момент в українсько-російських відносинах: не тільки Росія є проблемою число один для України, а й Україна є такою ж проблемою для Росії. Чи, як писала газета ,,Известия" з 20-го березня 1992 року, вже сьогодні ,,Україна — чи не найважливіший пріоритет російської зовнішньої політики, і, якщо не систематизувати наші двосторонні відносини, то й в майбутньому слід чекати нових ,,больових точок". А ці, очевидно, можуть доводити тільки по гострих і збройних конфронтацій, які не є ні в нашому, ні російському інтересі. Тому передумовою отого ,,систематизування" мусить бути визнання і респектування країни Росією як рівноправного державного партнера.

Федерація...

(Закінчення зі стор. 1)

веде з дружиною Угорщини. У січні 1993 року українська національна збірна виступить на міжнародному турнірі в Канаді. Йдуть переговори з англійцями про матч у Києві. Також відбудеться реванжовий матч з дружиною ЗСА.

На запитання кореспондентів, чи очолить Валерій Лобановський збірну України, Банніков відповів, що офіційних переговорів з Лобановським ніхто не вів, оскільки відомо, що у Лобановського існує контракт з федерацією футболу Об'єднаних Арабських Еміратів.